

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LAISVĖS ATĖMIMO VIETŲ LIGONINĖ

2021-06-01 Nr. 4D-2021/1-559
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas, pareiškėjas) skundą (toliau vadinama ir – Skundas) dėl Laisvės atėmimo vietų ligoninės (toliau vadinama ir – LAVL, Ligoninė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepateikiant atsakymų / netinkamai atsakant į Pareiškėjo kreipimusis.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „Skundžiamas Laisvės atėmimo vietų ligoninės [...] 2021-03-31 atsakymas į skundą ir prašymus, o būtent: 2021-02-18 kreipiasi į LAVL direktorių su prašymu vadovaudamasis LR socialinės apsaugos ir darbo ministro ir LR sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 [...]. Tačiau tinkamai pateiktas prašymas taip ir nebuvo išnagrinėtas per 20 darbo dienų. Mano prašymas nebuvo atidžiai išnagrinėtas“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Be to, 2021 m. kovo 18 d. prašymas taip ir nebuvo išnagrinėtas, atsakymas (išvada) taip ir nebuvo pateiktas.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. 2021 m. balandžio 22 d. Seimo kontrolierius raštu Nr. 4D-2021/1-559/3D-1065 kreipėsi į LAVL direktorių prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2021 m. gegužės 14 d. Seimo kontrolierius gavo LAVL 2021 m. gegužės 14 d. raštą Nr. S-2072.

Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. „Informuojame, kad [...] pareiškėjas kreipėsi į Ligoninės administraciją su prašymais 2021 m. vasario 18 d. (reg. Nr. 6-485) ir 2021 m. kovo 18 d. (reg. Nr. 6-749) (pareiškėjo prašymai pridedami)“;

4.2. Pareiškėjas 2021 m. vasario 18 d. raštu kreipėsi į LAVL administraciją prašydamas „parengti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos siuntimą bei kitus medicininius dokumentus, reikalingus mano darbingumo lygį įvertinti. [...]. Kitu atveju prašau pateikti motyvuotą ir pagrįstą atsakymą, kokių pagrindų nebus parengtas siuntimas“;

4.3. Pareiškėjas 2021 m. kovo 18 d. raštu kreipėsi į LAVL administraciją nurodydamas, kad jam nebuvo atsakyta į 2021 m. vasario 18 d. kreipimąsi, ir prašydamas „2021-02-18 dienos prašymą, pateiktą LAVL direktoriui, prašau gražinti kopiją, patvirtintą antspaudu, kad kopija tikra [...]. Be to, prašau išduoti išrašą iš registracijos žurnalo, patvirtinantį šio prašymo faktą“;

4.4. „Informuojame, kad į pareiškėjo teiktus prašymus buvo atsakyta 2021 m. kovo 31 d.

raštu (reg. Nr. S-1384) (pridedama). Į pareiškėjo 2021 m. vasario 18 d. raštą atsakyta praleidus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme numatytą terminą, tačiau Ligoninė paaiškina ir pažymi, kad pareiškėjui dėl jo prašymuose išdėstytų aplinkybių, gydanti gydytoja, vizitacijos metu bendravo ir žodžiu paaiškino (dėl darbingumo lygio nustatymo tvarkos). Tačiau gavus pakartotinai pareiškėjo prašymą, nedelsiant buvo atsakyta raštu, nurodant teisės aktus, kuriais remiantis, jo prašymas nėra tenkinamas“;

4.5. LAVL 2021 m. kovo 31 d. rašte Nr. 1384 Pareiškėjui paaiškinama, kad „pacientai, sergantys <...>, atsparia vaistams forma [...] gali būti siunčiami į NDNT (reng. past. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) po 6 mėnesių nuo gydymo pradžios, jeigu jo būklė, taikant gydymą negerėja – <...>.“

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Viešojo administravimo įstatymo (VAĮ):

11 straipsnis „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

6. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Taisyklės):

25 punktas – „Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos“;

35 punktas – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys“;

38 punktas – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Tyrimui reikšminga Lietuvos Respublikos teismų praktika

7. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT) 2012 m. gruodžio 20 d. sprendime, priimtame administracinėje byloje Nr. A-822-3206-12, konstatavo:

„Pagal Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto (2008 m. lapkričio 6 d. įstatymo Nr. X-1791 redakcijos) 5 straipsnį, Kalėjimų departamentas ir jam pavaldžios įstaigos (pagal Statuto 2 straipsnio 1 dalį, pataisos namai yra Kalėjimų departamentui pavaldži įstaiga) savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos

Konstitucija, Bausmių vykdymo kodeksu, Baudžiamuoju kodeksu, Baudžiamojo proceso kodeksu, Suėmimo vykdymo įstatymu, kitais įstatymais, šiuo statutu, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais. Pagal Statuto 4 straipsnį, Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų veikla grindžiama teisingumo, teisėtumo, žmogaus teisių ir laisvių gerbimo, suimtųjų ir nuteistųjų lygybės prieš suėmimo ir bausmių vykdymo įstatymus, humanizmo, bausmių vykdymo individualizavimo, progresyvaus bausmių atlikimo ir viešumo principais. Panevėžio pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytais teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus [...].“

8. 2016 m. birželio 1 d. LVAT praktikos, taikant VAI normas, apibendrinime nurodoma:

„Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą [...]. Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai [...].“

Tyrimo išvados

9. Skunde nurodoma, kad LAVL pareigūnai pavėluotai ir netinkamai išnagrinėjo Pareiškėjo 2021 m. vasario 18 d. prašymą, o į jo 2021 m. kovo 18 d. prašymą LAVL atsakymas iš viso nebuvo pateiktas.

10. Nagrinėdama pareiškėjų skundus LAVL, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis VAI ir viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų (šios pažymos 7 punktą).

Viešojo administravimo subjektas yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (šios pažymos 8 punktą), tarp jų, ir nuostatų, susijusių su prašymų nagrinėjimu iš esmės.

Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 5, 6 punktai) atsakymus į prašymus viešojo administravimo subjektas (šiuo atveju – LAVL) parengia atsižvelgdamas į jo turinį, t. y., į prašymą suteikti administracinę paslaugą (išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą) atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; į kitus prašymus atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. Pažymėtina, kad atsakymus į gautus prašymus viešojo administravimo subjektas turi pateikti per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos.

11. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2021 m. vasario 18 d. raštu kreipėsi į

LAVL administraciją prašydamas parengti dokumentus, kuriuos yra reikalinga pateikti kompetentingoms institucijoms, turinčioms įgaliojimus nustatyti jo darbingumo lygį. Taip pat Pareiškėjas 2021 m. kovo 18 d. raštu kreipėsi į LAVL administraciją nurodydamas, kad jam nebuvo atsakyta į 2021 m. vasario 18 d. kreipimąsi, ir prašydamas pateikti dokumentus, patvirtinančius pirmiau nurodyto kreipimosi gavimo LAVL faktą. Į šiuos Pareiškėjo prašymus buvo atsakyta LAVL 2021 m. kovo 31 d. raštu Nr. 1384, kuriame paaiškinama, kad „pacientai, sergantys <...>, atsparia vaistams forma [...] gali būti siunčiami į NDNT po 6 mėnesių nuo gydymo pradžios, jeigu jo būklė, taikant gydymą negerėja – <...>“. Atkreiptinas dėmesys, kad iš pirmiau nurodyto LAVL pareigūnų atsakymo nėra aišku, ar Pareiškėjo prašymai yra tenkinami / atmetami, kada bus rengiami dokumentai, susiję su Pareiškėjo darbingumo lygio įvertinimu, ar Pareiškėjui bus pateikti (ir kada) dokumentai, patvirtinantys 2021 m. vasario 18 d. kreipimosi gavimo LAVL faktą, kaip LAVL pareigūnų nurodytas 6 mėnesių terminas ir negerėjanti sveikatos būklė yra susiję su Pareiškėju? Be to, LAVL pareigūnai pripažino, kad pažeidė teisės aktuose nustatytą 20 darbo dienų terminą ir laiku nepateikė atsakymo į Pareiškėjo 2021 m. vasario 18 d. prašymą. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad LAVL pareigūnai netinkamai išnagrinėjo Pareiškėjo prašymus, Pareiškėjui pateikė jo prašymų turinio neatitinkantį atsakymą ir nesilaikė VAĮ bei Taisyklėse įtvirtintų reikalavimų.

12. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundas yra pagrįstas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X Skundą dėl LAVL pareigūnų veiksmų (neveikimo), nepateikiant atsakymų / netinkamai atsakant į Pareiškėjo kreipimusis, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, LAVL direktoriui Ramūnui Šilobritui rekomenduotina:

14.1. pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjo 2021 m. vasario 18 d. ir 2021 m. kovo 18 d. prašymus ir pateikti į juos teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą (**atsakymo kopiją pateikiant Seimo kontrolieriui**);

14.2. imtis priemonių, kad ateityje:

14.2.1. asmenų prašymai būtų išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo LAVL dienos;

14.2.2. pareiškėjams teikiami atsakymai būtų aiškūs, išsamūs, pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis bei atitiktų prašymų turinį.

15. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**.